

Chození „do kúta“ aneb obdarovávání novoroďičky

Zvláštní zvyk spojený s porodem zvaný chození „do kúta“, který spočívá v obdarování rodičky, přetrvává v mnohých domácnostech dodnes. Jaké jsou však jeho kořeny, jakou formu míval v minulosti a kde se vzal tento název?

„Kútem“ byl nazýván roh světnice s postelí oddělený od zbytku místnosti zavěšenou plachtou zvanou koutní plachta neboli „kútnica“. „Kútnica“ byla velkých roz-

měrů a jejím středem obvykle vedl pás řídké krajky, jenž sloužil jako průhled.

V „kútě“ leživala žena v šestinedělí (šesti týdnech po porodu) s novorozenětem. Ti byli od ostatních izolováni jednak proto, že v tomto období byli podle lidové tradice vystaveni působení zlých sil a démonů a sama šestinedělka byla považována za nečistou. Jednak z důvodů hygienických – toto opatření je mělo chránit od infekcí a nemocí. Zároveň jim „kút“ poskytoval soukromí, kterého dříve, kdy bydlela celá rodina nezřídka i s hospodářskými zvířaty v jedné světnici, bývalo poskrovnu.

V době šestinedělí bývala žena porodem velmi oslabená, a nemohla se tedy starat o rodinu. Proto ji chodily navštěvovat známé či příbuzné, které jí nosily hotová jídla nebo základní suroviny (např. vejce, máslo, mouku). Nejčastěji však matce ve zvláštním keramickém hrnci s uchem nazývaném koutní hrnec neboli „kútnák“ přinášely vařenou slepici nebo polévku z ní. Nebylo by to ovšem Valašsko, kdyby rodička nedostávala „do kúta“ i „gořalku“, to aby se jí prý vyčistila krev. Oblibu a hojnost alkoholu v šestinedělí dokládá i výpověď jedné valašské stařenky: „Mně manželova ma-

minka též donésla zhřívanicu (kořeněnou kořalku) a já jsem chlastala tu bílou gořalku. Ležela jsem v lůžku a vedle něho sem měla samé sklénky s gořalú.“

Chcete-li se o zvycích spojených nejen s narozením, ale i svatbou či úmrtím dozvědět více a zároveň spatřit více než sto let staré předměty, jako jsou vzácné koutní plachty či koutní hrnec, pak neváhejte a navštivte vsetínské muzeum a jeho expozici nazvanou Od kolébky po rakev.

Mgr. Milada Fohlerová, etnografka, Muzeum regionu Valašsko

Obr.: Návštěva šestinedělky v „kútě“ v expozici vsetínského muzea. Foto: M. Fohlerová